

SPORMETRE

The Journal of Physical Education and Sport Sciences
Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi

DOI: 10.33689/Spormetre.1384165

Geliş Tarihi (Received): 31.10.2023 Kabul Tarihi (Accepted): 27.11.2023 Online Yayın Tarihi (Published): 30.11.2023

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN 100 YIL PERSPEKTİFİNDE SPOR YÖNETİMİNDEKİ GELİŞİMİ

Seçkin Doğaner^{1*}

¹Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, ANKARA

Öz: Türkiye Cumhuriyeti, 100.yılında tüm alanlarda olduğu gibi spor alanında da gelişme göstermiş ve uluslararası rekabet düzeyine erişmiştir. Bu durum, genç Türkiye Cumhuriyeti içerisinde görev almış olan spor elemanlarının çeşitli özverili çalışmaları neticesinde gerçekleşmiştir. Spor yönetimi alanında önce ulusal, daha sonraları ise uluslararası başarı kazanabilmek ve küresel dünyada Türkiye'nin yükselen sesini duyurmak amacıyla birçok örgütlenme yapısı kurulmuştur. Bu yapılar, her zaman bir öncekinin devamı niteliğinde olup, spor alanında gelişmiş bir perspektif sunmaya çalışmıştır. Kurulan tüm spor örgütleri, uluslararası alanda sportif başarısı olan ülkelerin çalışmalarını model almış ve ulusal anlamda uygulamaya çalışmıştır. Ulu Önder Mustafa Kemal ATATÜRK ile başlamış olan bu politika; zaman içerisinde yurt dışından gelen veya oraya gönderilen spor elamanlarının doğrudan katkıları sayesinde hızlı bir ivme göstermiştir. Zaman içerisinde spor yönetimi açısından ülkemizin eksikleri belirlenerek, kurulan örgütlenme yapısı genişletilmeye çalışılmış ve yıllar ilerledikçe yerini daha profesyonel spor örgütlenmesine bırakmıştır. Bu doğrultuda alanında uzman ekiplerin görevlendirilmesi, antrenörlerin yurt dışı eğitimleri ile yetiştirilmesi, sosyal ve ekonomik katkıların genişletilmesi gibi politikalar uygulanmış ve neticesinde büyüyen spor örgütlenmesi Bakanlık düzeyine erişmiştir. Bakanlık düzeyine gelmiş spor politikaları, başta Olimpiyatlar olmak üzere birçok ulusal ve uluslararası başarılar getirmiş ve gerekli olan ihtiyaçların ilerleyen dönemlerde daha doğru belirlenerek, giderilmesi sağlanmıştır. Spor yönetimi ve örgüt yapısı ülkemizde halen gelişen ve kendisine asıl istenen rolü bulmaya çalışan bir yapıdır. Dolayısıyla 100.yılda ortaya konulan bu başarı, gelecek spor politikaları için bir başlangıç noktası olacak ve daha rasyonel adımların atılması adına yapılan girişimlerin ilk halkası olacaktır. Türk gençliği ve spor elemanları, bu geçen 100 yıllık perspektiften öğrenecekleri ile spor alanındaki başarılarını katlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Cumhuriyet, Kazanım, Başarı, Örgüt, Olimpiyat, Organizasyon

DEVELOPMENT IN SPORTS MANAGEMENT OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE IN A 100 YEARS PERSPECTIVE

Abstract: In its 100th year, the Republic of Turkey has developed in the field of sports, as in all fields, and has reached the level of international competition. This situation was realized as a result of the various devoted efforts of sports personnel who served in the young Republic of Turkey. Many organizational structures have been established in order to gain first national and later international success in the field of sports management and to make Turkey's rising voice heard in the global world. These structures have always been a continuation of the previous one and have tried to offer an advanced perspective in the field of sports. All established sports organizations have taken the work of countries with international sporting success as a model and tried to implement them nationally. This policy started with the Great Leader Mustafa Kemal ATATÜRK; Over time, it has shown a rapid acceleration thanks to the direct contributions of sports personnel coming from abroad or sent there. Over time, the deficiencies of our country in terms of sports management were identified and the established organizational structure was tried to be expanded, and as the years progressed, it was replaced by a more professional sports organization. In this direction, policies such as assigning expert teams, training coaches through overseas training, and expanding social and economic contributions have been implemented, and as a result, the growing sports organization has reached the level of the Ministry. Sports policies that have reached the ministerial level have brought many national and international successes, especially the Olympics, and the necessary needs have been identified and met more accurately in the following periods. Sports management and organizational structure is a structure that is still developing in our country and trying to find the desired role for itself. Therefore, this achievement on the 100th anniversary will be a starting point for future sports policies and will be the first link of initiatives to take more rational steps. Turkish youth and sports personnel will increase their success in the field of sports with what they will learn from this perspective of the last 100 years.

Key Words: Sports, Republic, Achievement, Success, Organization, Olympics, Organization

* Sorumlu Yazar: Seçkin DOĞANER, Doç. Dr., E-mail: doganerseckin@gmail.com

Cumhuriyet Dönemine Geçişte Atatürk ve Spor Anlayışı

Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK, hayatını Türkiye Cumhuriyeti'ni kurmaya ve onu geliştirmeye adanmış bir liderdi. Bu adanmışlık sadece savaşların kazanılması ve yenilikçi politikaların uygulanmasından ibaret değildi. Atatürk, “sağlam kafa, sağlam vücutta bulunur” sözü ile bizlere aslında toplumun kültürel ve sportif açıdan kalkınması gerektiğini vurgulamıştır. Bu öğreti, onun en temel meselelerinden biri olmuş ve zaman içerisinde tesisleşme, kulüpleşme ve sponsorluk konularında ülkeyi ileri adımlara taşıyacak çalışmalar yapmıştır. Atatürk kendi döneminde güreş ve okçuluk önde olmak üzere çeşitli spor branşlarına ilgi göstermiştir. Atatürk, İtalyan takımını yenen milli güreş takımını Cumhurbaşkanlığı Köşkünde yemeğe davet etmiş, 1937'den itibaren ise okçuluk branşının gelişmesi adına Beyoğlu Halkevi bünyesinde kurulan Ok Spor Kurumunun düzenlediği okçuluk yarışmalarına destek olmuştur. Askeri okul zamanlarından beri atlarla ilgili olan ve onları oldukça seven Atatürk, zaman içerisinde Türk Atlı Sporlarının ilerlemesine katkıda bulunmuştur. Atatürk, bu sporların dışında bilardo, yüzme ve kürek gibi sporlara da ilgi duymuş ve o dönemin önemli insanları ile bu sporları hem yapmış hem de gelişmesine çalışmıştır (Müftüoğlu & Yıldırım, 2021, s:71-77).

Atatürk'ün her zaman spora eğilimli bir kişiliği vardı. Bu özelliği onun, sporcuları ve spor branşlarını yakından tanımasına olanak veriyordu. Kendisi bu özelliği Selanik Askeri Rüştiyesinde cimnastik öğretmeni Teğmen Habib Beyin desteği ile kazanmıştı. Daha o zamanlarda müsabakaları yakından izlemeye çalışarak; “cimnastik”, “ta’lim” ve “tatbikat” derslerinde başarı göstermişti. Bu başarıları onun binicilik ve silah kullanma becerilerini olumlu yönde etkilemişti (Evcin, 2014). Atatürk'ün spor alanında eğitim alarak bu ilerleyişi bir devlet politikası olarak göstermesi elbette aldığı eğitim ile mümkündür. Bu nedenle dönemin askeri okullarının sportif anlamda iyi bir eğitim verdiği söylenebilir. Nitekim Atatürk bu okullardan mezun olmuş ve spor alanında ciddi bir eğitim almıştı. Ayrıca Türk beden terbiyesinin ilk adımları Osmanlı dönemi askeri okulları ile başlamıştı. 1860'lardan itibaren uygulanan basit fiziki hareketler ve mücadele sporları, tüm askeri okulların müfredatında yer almaktaydı. Bu derslerin amacı ise, vücut kusurlarını düzeltmek ve genel sağlığı korumaktı. Mekteb-i Sultani okulu ile devam eden bu hareketler zaman içerisinde Osmanlı içerisinde yer alan farklı etnik kimliklere sahip öğrencilerin ilgisini çekmişti (Yarar, 2014).

Atatürk tarafından spor öğretilerinin geçmişten günümüze gelişmeye açık hale getirilmesi aslında, bir tür modernizasyon çalışması olarak değerlendirilebilir. Çünkü Cumhuriyet öncesi spor olayları Türklerin folklorik uygulamaları olarak görülmekteydi. Atatürk öğrendiği ve tecrübe ettiği spor branşları ile Türklerin bu folklorik spor özelliklerini de açığa çıkarmış ve gelecekte müsabık olmalarını sağlamıştır. Fransız spor gazetesi “L'Auto” bu nedenle Atatürk'ten övgüyle bahseder ve ondan “dünyada ilk defa beden eğitimini mecburi kılan devlet adamı” diye bahseder. Gazetenin bahsettiği bu durum kâğıt üzerinde kalmamış ve tüm Türkiye'ye yayılmıştır. Aynı zamanda bu ilerleyiş, ülkenin tesisleşme aşamasında da görülmüştür (Ünver, 2004).

Atatürk'ün geçmişten gelen sportif duyguları, Cumhuriyet ile geliştirmesi veya geliştirmeye çalışması, aslında kendisinin bilimsel ve çağdaş yönleri ile açıklanabilir. Nitekim Atatürk; sorunu iyi tanıyan ve öncesinde olan olayları iyi yorumlayan ve geleceğe yönelik girişimleri bu yönde kafasında doğru kodlayabilen bir liderdi. Başarısızlık onun için önemli değildi ve mutlaka ileri doğru hareket edilmeli ve her konuda gelişime açık olunmalıydı. Bu özelliklerini kendisine bir “hayat felsefesi” olarak tanımlamıştı (Şengör, 2015, s:10-15). Atatürk'ün bu felsefesi aslında onun bir anlamda liderlik sırrıydı. Çünkü Atatürk'te, gördüğü eksiklikler için aynı zamanda “adam yetiştirme” algısı vardı. Kendisi bu konuda oldukça duyarlı olmakla

birlikte, o alana özgü insanların yetiştirilmesine çabalandı. Bir keresinde çevresindekilere “Bir defa daha bütün meselelerin son safhasına göre bir tablo yapmanızı rica ederim. Nerede durmak lazım, geleceğini parlak zekânız ve yanılmayan muhakemeniz kestirebilir” demişti (Baykal, 1999, s:5).

Atatürk’ün eğitimli spor insanları yetiştirme politikası, siyasette başarı kazanmak için gerekli gördüğü yol haritası ile aslında oldukça uyumlu görünmektedir. Nitekim kendisi her zaman gelişmiş ülkelerin bilgi birikimi ve tecrübesinden yararlanılması gerektiğini düşünmüştür. Bu nedenle ülkede izlenecek siyasetin ana unsurlarından bir tanesinin de beden terbiyesi olduğunu vurgulamıştır. Bu kapsamda “Beden Eğitimi Öğretmeni Yetiştirilmesi” maddesi yürürlüğe konularak yurt dışına eğitmenler gönderilmiş aynı şekilde yurt dışından eğitmenler getirilmiştir (Türkmen, 2018, s:38).

Atatürk’ün spor alanındaki asıl hedefi “sağlam kafa, sağlam vücutta bulunur” cümlesi ile özetlenebilirdi. Bu nedenle Osmanlı okullarında görmüş olduğu sportif öğelerin yeni ve genç Cumhuriyet ile mutlaka ilerlemesi gerektiğini düşünüyordu. Bu yol haritası ile, çevresinde yer alan ve spor anlamında yetenekli insanlar ile planlamalar yapmış ve ileriye yönelik hedefler koymuştu. Söz konusu hedefler, spor örgütlenmeleri ile mümkün olmuştur. Bu örgütlenmeler ile başarılı sporculara verilen ödüller ve değer artmış, aynı zamanda 1924 yılında yayımlanan “Köy Yasası” ile köylerde cirit, güreş, nişan gibi oyunlar özendirilmiştir. Daha sonraları 1930 yılında çıkan “Belediyeler Yasası” ile spor alanlarının geliştirilmesi ve çocuk bahçeleri gibi yerel ihtiyaçlara yönelik planlamalar yapılmıştır (Tuncel, 2003).

Cumhuriyet Dönemi Spor Politikaları

Cumhuriyetimizin kurulması ile spor politikaları farklı dönemlerde gelişme göstermiştir. Bunlardan en belirleyici olanı Prof. Dr. Kurthan FİŞEK tarafından ayrılan üç ana bölümdür. Bunlardan ilki “1922-1936 arası Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı Dönemi”, ikincisi “1936-1938 arası Türkiye Spor Kurumu Dönemi”, üçüncüsü “1939-1945 arası Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Dönemi”dir. Ancak bu üçüncü dönemi; “3530 sayılı kanun ve sonrası”, “1982 Anayasası” ve sonraki dönem olarak detaylandırmak gerekir. Çünkü bu dönem içerisinde Millî Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı birleştirilmiş ve Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı kurulmuştur. Türk spor yönetimindeki değişimler bununla da bitmemiş ve ilerleyen zamanlarda Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü’nün kurulması ile yeni yapılanmalar düşünülmüş, ilerleyen süreçte spor örgütlenmesi tekrardan Bakanlık düzeyine evrilmiş ve günümüzdeki haline gelmiştir (Turkay & Aydın, 2017).

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ) döneminde Türkiye ilk defa uluslararası müsabakalara katılmış olup, ikinci dönem olarak nitelendirilen Türk Spor Kurumu (TSK) döneminde ise Cumhuriyet Halk Partisi tarafından devlet denetimi altına alınmıştır. Yusuf Ziya Öniş’in İsviçre’den getirdiği “İsviçre Spor Teşkilatı Tüzüğü” nün; Ali Sami Yen, Burhan Felek ve Nuhu Esat Baydar tarafından Türkçeye çevrilmesi, spor örgütlenmeleri adına atılan ilk adım olarak nitelendirilebilir (Canşen, 2015).

Cumhuriyetin ilanı ile Türk Spor teşkilatlanmaları yapılandırılırken her dönem yurtdışı ilişkilerine önem verilmiştir. Nitekim yeni kurulan Türkiye için gerekli olan eğitmenlerin yetiştirilmesi ve yurtdışı örneklerinin incelenmesi esas alınmıştır. Bu nedenle dönem içerisinde Alman ekolünün dikkat çektiği görülmüştür. Spor alanında bizden ileri durumda olarak görülen Amerika ve Almanya; yakından izlenmiş ve oradaki gelişmeler titizlikle takip edilerek, genç Türkiye için birtakım çıkarımlar yapılmıştır. Alman Carl Diem, bu konuda dikkat çekici bir

örnektir. Nitekim kendisi Türk Spor Kurumu'nun kurulmasında oldukça etkilidir (Bal & Şentürk, 2023).

Cumhuriyet döneminde aynı zamanda spor yayınlarında da gelişme görülmektedir. Nitekim spor yayınları yapan “Maç Dergisi”, Cumhuriyetin ilanından iki buçuk sene sonra yayına başlamıştır. Söz konusu dergi, Cumhuriyet dönemi spor politikalarına uygun bir yapıda yayın yaparak, batılılaşma esintileri taşımıştır. Ayrıca dergide o dönemde popüler bir branş olarak görülen atletizm; teşvik edilmiş ve branş için “milli bir vazife” nitelendirilmesi yapılmıştır. Dergi, aynı zamanda futbol üzerine de yazılar yazmış ve branş hakkında çeşitli teknik ve taktik öneriler vermiştir. Zaman içerisinde derginin farklı branşlar üzerine yazılarının da olduğu görülmektedir (Yücel & Saygın, 2023). Dolayısıyla Cumhuriyet dönemi spor politikaları tasarlanırken, hem yönetsel anlamda farklı oluşumlar yaşanmış hem de yayın ve eğitim olanakları ile bu süreç desteklenmiştir.

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı Dönemi (1922-1936)

1922’de kurulan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ), İstanbul’da yer alan spor kulüplerinin temsilcilerinden oluşmuştur. Kurumun örgütlenmesinde İsviçre örnek alınmış olup, Kurtuluş Savaşının sona ermesiyle birlikte spordan sorumlu tek yetkili spor yönetimi olarak görülmüştür. Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti, ilk uluslararası spor müsabakasına bu dönemde katılmıştır. 1924 Paris Oyunlarında yeni Cumhuriyetin temsil edilmesi ve tanınması, ittifakın saygınlığını arttırması açısından önemli bir gelişme olarak görülebilir. TİCİ’nin faaliyette olduğu dönemde atletizm, güreş, eskrim, voleybol, tenis, yelken gibi spor branşlarının önemi artmış ve bu spor branşlarına yönelik gelişmeler görülmüştür (Canşen, 2015). Dönemin zorlu yapısı dikkate alındığında TİCİ’nin başına geçecek kişi konusunda uyuşmazlıklar yaşandığı görülmektedir. Nitekim 1922 yılında Uluslararası Olimpiyat Komitesi Türkiye Temsilcisi Selim Sırrı Bey düşük bir oy almış ve sonrasında ise işlerini gerekçe göstererek TİCİ bünyesinden çekilmiştir. Bu süreçte Ankara Hükümeti olimpiyatlara hazırlık ve katılma ödeneklerini TİCİ’ye tahsis etmiş ve bu ilk spor örgütüne desteğini sonuna kadar vermiştir. Daha sonraları Cihan Müsabakalarına Hazırlık Cemiyeti adına Selim Sırrı Bey (Tarcan), TİCİ adına Ali Sami Bey (Yen) ve Burhan Bey (Felek) bir araya gelmiş ve “Türkiye Milli Olimpiyat Cemiyeti” adıyla 1924 yılında tüzel bir kişilik kazanacak olan cemiyetin yönergelerini hazırlamışlardır (Tüfek, 2019).

TİCİ; 1927 yılında gerçekleştirdiği kongresinde sporu yaygınlaştırmak adına tesisleşme stratejileri geliştirmek istemiştir. Bu anlamda ülke genelinde spor alanları, kapalı giyinme yerleri ve yine kapalı cinnastik salonları yapılmasını önermiştir. Bunların yanında tribünleri olan statların her ilde olması gerektiğini belirtmiş ve dönemin İçişleri Bakanlığına bu teklif iletilmiştir. Belediyeler Kanunu ile (1930), yerel yönetimlere “çocuk bahçeleri” ile “oyun ve spor alanları” yapılması konusunda yine öneriler verilmiş ve bunların korunması ve işletilmesi adına çalışmalar yürütülmüştür (Korkmaz, 2021). Bu dönemde tesisleşme anlayışından farklı olarak, okullarda beden eğitimi derslerinin konulması üzerinde de titizlikle durulmuştur. Nitekim bu çerçevede dersleri vermek üzere eğitimci yetiştirilmesine odaklanılmış ve “Terbiye-i Bedeniyye Dar’ülmüallimin” kurulmuştur. Söz konusu kuruluş, 14 Ağustos 1923 tarihinde hükümet programına girmiştir. Okullarda sportif olayların yaygınlaşması ile izcilik çalışmaları beden eğitiminin bir parçası olarak görülmüş ve öğretim alanlarında zorunlu hale getirilmiştir. Bu konuda Selim Sırrı Tarcan ve Mehmet Sami Karayel’in “İstanbul İzçiler Birliği’ni kurması önemli bir gelişme olarak görülebilir (Türkmen, 2018, s:49).

1930 döneminde beden eğitimi ve spor politikalarında pragmatist bir yaklaşımın benimsenmeye başladığı görülmektedir. 1929 yılında yayımlanan “İlk Mektepler Talimatnamesi” ilko-

kulların amacını ortaya koyarken, genç nesil içinde faydalı bir yaklaşım olarak görülmüştür. Dönemin spor politikaları arasında sağlıklı bir toplum yaratma misyonu ile Kızılay Gençlik Kamplarının da organize edildiği görülmektedir. Söz konusu kamplar; zayıf, fakir ve bakımsız çocukların açık havada disiplinli ve bakımlı kalmaları amacıyla açılmış ve bu çocukların beslenerek kuvvetlendirilmeleri düşünülmüştür (Türkmen, 2018, s:51-53).

TİCİ; kurulduğu dönemin ilk spor politikalarını yansıtması bakımından her zaman önemli görülmüştür. Bu politikalar Türk spor tarihinin de ilkleri olmuştur. Nitekim dönemin ana çalışma konularına bakıldığında, bu durum net olarak görülebilir. TİCİ zamanında amatörlüğü teşvik etmek, yerel müsabakaların tertip edilmesi ve birincilerin ve onlara ait rekorların tespit edilmesi sağlanmıştır. Uluslararası müsabakalarda Türk sporu temsil edilmiştir. Spor ile ilgili idari kanunlar genişletilerek, sporda tesisleşme adımları atılmıştır. Yurtdışı spor örgütlenmeleri incelenmiş ve yurt içinde spor adına beden terbiyesi okulları açılmaya çalışılmıştır (Özmanden, 1999).

Türkiye Spor Kurumu Dönemi (1936-1938)

TSK döneminin en belirgin özelliği, siyasetin aktif bir şekilde spora müdahale etmesi ve spor üzerinde tahakküm kurmasıdır. Nitekim siyaset ve siyasetin baskın olduğu bu dönem, Türk Spor anlayışını farklı bir anlayışa getirmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi'nin iletişimde olduğu Olimpiyat Komitesi Başkanı Carl Diem tarafından verilen destek ile Türkiye Spor Kurumu kurulmuş ve dönemin siyasi karakterinin etkisi nedeniyle Türk sporunda “devletçilik” esas benimsenmiştir. Kurumun başkanlığına emekli General Ali Hikmet Ayerdem getirilmiş ve 18 Nisan 1936 tarihinde kurum tamamen Cumhuriyet Halk Partisine bağlanmıştır. Türk Spor Kurumu dönemi aslında kendisinden önceki TİCİ döneminin bir nevi devamı olarak görülmektedir. Teşkilat yapısı spor kulüpleri, bölgeler ve yerel yönetim organlarından oluşmaktadır. Dönem içerisinde atletizm, bisiklet, dağcılık, eskrim, futbol, güreş, su sporları ve tenis branşlarından oluşan federasyonlar yer almış ve genel olarak ülke savunmasına yarayacak sportif unsurların geliştirilmesine çalışılmıştır (Tüfek, 2019).

Cumhuriyet Halk Partisinin yapmış olduğu kurultaylarda alınan kararlar ile dönemin spor politikalarının netleştiği görülmektedir. Özellikle 52. madde ile Türk gençliğine; “inkılap ve istiklal şartlarıyla yurdu müdafaa etmek” ve 61 madde ile “spor, kudretli vatandaş yetiştirmenin esaslı vasıtalarından biridir” denilmektedir. Bu durum, tek parti devlet politikasının sportif unsurlara yansıyan zorunlu maddeleri olarak görülebilir. İlerleyen yıllarda Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 1938 yılında 3530 sayılı madde ile “Beden Terbiyesi Kanunu” yapılmış olup, ihtiyaç duyulan herkesin “milli savunma” ve “sağlık” için sportif unsurlar içerisinde olması zorunlu kılınmıştır (Türkmen, 2018, s:70-71). Türk Spor Kurumu döneminde ayrıca spor organizasyonlarının sayısı artmakla birlikte, 19 Mayıs Şenliği ve ilk uluslararası standartlara uygun stadyum yapılması gibi olaylar yaşanmıştır. Aynı zamanda 1932 yılından itibaren hakemlik ve antrenörlük kursları açılmış ve spor eğitmeni alanında yurt dışı gelişmeler titizlikle takip edilmiştir (Cansen, 2015).

Türk Spor Yönetiminde Geçiş Dönemi (1938-2011)

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı dönemi ve arkasından gelen Türkiye Spor Kurumu dönemi, Türkiye'nin gelişen spor yönetimi politikalarına bir anlamda ışık tutan gelişmeler yaşamıştır. Ancak zaman içerisinde devletçilik ve spor ilişkisi kavramı, sporun ihtiyaç duyulan normlarına yeterli gelmemiştir. 29 Haziran 1938 günü kabul edilen 3530 sayılı “Beden Terbiyesi Kanunu” ile Türkiye’de spor; parti yönetiminden alınarak devlet kontrolüne bırakılmıştır. Bu kanun ile fabrika, müessese ve ticaret evleri gibi kuruluşlarda spor tesislerinin yapılması ve uzman beden eğiticilerin yer almasının önü açılmıştır (Türkmen, 2018, s:98).

Beden Terbiyesi Kanununun 4. maddesi ile gençlerin boş vakitlerinde spor kulüplerine katılması ve fiziksel aktiviteye ilişkin faaliyetlerde bulunması zorunluluğu getirilmiştir. Bu zorunluluk ile, Cumhuriyet rejimi, vatandaşın serbest zamanlarının sportif unsurlar ile doldurulmasını sağlamıştır. Bu durumda sportif kulüp ve gruplar artarak, yeni kulüpleşme aşamalarının önü açılmıştır. Dönem içerisinde gençlik teşkilatları artırılmış ve sportif oluşumlar askeri bir hiyerarşiye tabi olmuştur. 12-45 yaş arası her vatandaşın beden eğitimi alması zorunlu tutulmuş ve ayrı bir kuruluş olarak “milli müdafaa Amirliği” oluşturulmuştur. Bu nedenle kulüpler içerisinde antrenör yanında bir de milli müdafaa amiri istihdam edilmiştir. Ancak bu gelişmeler spor federasyonlarının geri plana itilmesine yol açmıştır (Yarar, 2014).

Hükümete bağlı bir spor teşkilatı kurmak adına 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanununun çıkarılarak, kamu otoritesinden sorumlu ve tüzel kişiliğe sahip, katma bütçesi olan “Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü” nün kurulması; merkeziyetçi bir spor yönetiminin temellerinin atılması bakımından önem arz etmektedir. Dönemin gelişmelerine paralel olarak, daha sonra 1982 yılında Milli Eğitim ve Gençlik Spor Bakanlığı, 2680 sayılı kanunun Bakanlar Kuruluna verdiği yetkiye dayanarak kurulmuş ve gençlik spor faaliyetleri için gerekli tesislerin yapılması, uluslararası kuruluşlarla iş birliği halinde olunması, antrenör ve spor insanı yetiştirilmesi ve tüm yurttaşların beden eğitimi ve spor faaliyetleri içerisinde olması amacıyla gerekli tedbirleri almak üzere teşkilatlandırılmıştır. 1989 yılında 356 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile “Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü”; “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü” olarak yapılandırılmış ve bu teşkilat, spor yönetiminin il teşkilatları bakımından ayrılmasına olanak tanımıştır. Nitekim il ve ilçe müdürlükleri tarzında yönetim dağılımları bu dönemde gerçekleştirilmiştir. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü dönemi, Cumhuriyet Spor Yönetiminin önemli bir yapılanması olarak görülebilir. Çünkü bu dönemde ayrıca federasyon başkanlarının seçimle başa gelmesi ve özerkleşmesinin yolunun açılması sağlanmıştır. Ayrıca 3461 sayılı Türkiye Futbol Federasyonunun kuruluş ve görevleri hakkındaki kanun başlatılmıştır (Turkay & Aydın, 2017). 1982 Anayasası ile “spor” kavramı farklı bir resmiyete kavuşmuştur. Nitekim bu Anayasanın hükümleri ile gençliğin korunması ve sporun geliştirilip, yayılması olgusu önem kazanmıştır (Gökdoğan & Demir, 2019).

Bu tarz gelişmeler, her ne kadar Türk spor yönetimini kalıcı hale getirmek açısından bir yol haritası gibi görünse de Türkiye’de Spor Yönetimi halen gelişen bir yapıdadır. Bu durum, genç Cumhuriyetin, sportif anlamda istediği yapıyı kurmak için halen çalışmalarına devam ettiğinin bir göstergesidir. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü’nün 1938’den itibaren üç defa Başbakanlığa, iki defa Millî Eğitim Bakanlığına ve bir defa da Bakanlığa bağlanması ise bunun en önemli göstergesidir (Ekenci & Serarslan, 1997).

Gençlik ve Spor Bakanlığı Dönemi (2011 ve Günümüz)

Gençlik ve Spor Bakanlığı; 6223 sayılı Kanun gereğince Bakanlar Kurulu tarafından 2011 yılında 638 nolu Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuştur. Kararname ile Gençlik ve Spor Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiş ve önceki dönemde görev yapmış olan “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü” yapısı “Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü” olarak değiştirilmiştir (Gökdoğan & Demir, 2019; Özbey & Göküş, 2022). Gençlik ve Spor Bakanlığının görev ve yetkileri, önceki yapılanmaların bir anlamda tamamlayıcısı şeklinde olmuştur. Günümüz Bakanlık Teşkilatının görev ve yetkileri aşağıda sıralanmıştır (www.gsb.gov.tr, Erişim Tarihi: 01.09.2023):

- *Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici politikaların tespiti amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, farklı genç gruplarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak gençlerin*

kendi potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine imkân sağlamak, karar alma ve uygulama süreçleri ile sosyal hayatın her alanına etkin katılımını sağlayıcı öneriler geliştirmek ve bu doğrultuda faaliyetler yürütmek, ilgili kurumların gençliği ilgilendiren hizmetlerinde koordinasyon ve iş birliğini sağlamak.

- *Gençliğin ihtiyaçları ile gençliğe sunulan hizmet ve imkânlar konusunda inceleme ve araştırmalar yapmak ve öneriler geliştirmek, gençlik alanında bilgilendirme, rehberlik ve danışmanlık yapmak.*
- *Gençlik çalışma ve projelerine ilişkin usul ve esasları belirlemek.*
- *Gençlik çalışma ve projeleri yapmak, bu çalışma ve projeleri desteklemek, bunların uygulama ve sonuçlarını denetlemek.*
- *Spor faaliyetlerinin plan ve program dâhilinde ve mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesini gözetmek, gelişmesini ve yaygınlaşmasını teşvik edici tedbirler almak.*
- *Spor alanında uygulanacak politikaların tespit edilmesi amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, teşkilatlanma, federasyonların bağımsızlığı, spor tesisleri, eğitim, sponsorluk, sporcu sağlığının korunması, uluslararası organizasyonlarla ilgili çalışmaları koordine etmek, değerlendirmek ve denetlemek.*
- *Spor kuruluşlarının kurulmasına ve diğer hususlara ilişkin usul ve esasları tespit etmek.*
- *Gençlik ve spor kulüpleri ile başarılı sporcuları ve çalıştırıcıları desteklemek.*
- *Yurt yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek, desteklemek ve yurt hizmetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek.*
- *Öğrencilere verilecek öğrenim kredisi, burs ve diğer yardımlara ilişkin hizmetleri yürütmek ve bunlara dair usul ve esasları belirlemek.*
- *Bakanlık hizmetlerini destekleyici arsa ve arazi temin etmek, bina ve tesis yapmak, yaptırmak, satın almak, kiralamak, devretmek, devralmak ve bu hizmetlerle ilgili her türlü mali ve ekonomik girişimde bulunmak.*
- *Kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğer görevleri yapmak.*

Gençlik ve Spor Bakanlığı, geçmiş spor yönetimlerinin aksine günümüz uluslararası beklentileri karşılamak üzere teşkilatlanmıştır. Bu durumu daha iyi anlamak için dünya üzerindeki spor örgütlerinin ve yönetimlerinin davranışlarına bakmak gerekir. Nitekim günümüzde toplumsal olarak sportif öğelere katılım oranı ciddi oranda artmaktadır. Bu durum, ülkelerin çağdaşlık anlayışının da bir göstergesi olarak görülmektedir. Ülkeler aynı zamanda spor anlayışını; toplumsal sağlık, sosyal beklenti, gelir ve güç göstergesi olarak görmeye başlamış ve bu doğrultuda planlarını genişletmişlerdir. Ülkelerin sporu genişletme politikaları aynı zamanda teknolojik gelişmeleri takip etmelerine neden olmuş ve serbest zaman etkinliklerini sportif unsurlar ile doldurmuşlardır (Gammelsæter, 2021; Ratten, 2011). Söz konusu nedenler incelendiğinde ülkemizde spor anlayışının gelişme göstermek zorunda kaldığı görülmektedir. Bu doğrultuda toplumun yaşam kalitesinin artırılması, sağlıklı bir nesil oluşturulması ve uluslararası düzeyde sportif başarı elde edebilmek amacıyla kamusal hizmet gücünün yükseltilmesi hedeflenmiş ve güncel Gençlik ve Spor Bakanlığı yapısı günümüz koşulları ile oluşturulmuştur (Özbey & Göküş, 2022; Özbey, Akoğlu & Polat, 2019).

Sportif başarının sağlanması, sürdürülebilir bir spor politikasının gücü olarak nitelendirilebilir. Bu nedenle günümüz şartlarında kurulan Bakanlık teşkilatı; spor ile ilgili plan ve projeleri tespit etmek, ekonomik şartları gözden geçirmek ve lisanslı sporcu sayısını artırarak, uluslararası başarıyı sağlayacak spor elemanları yetiştirmek üzerine çalışmalar yapmaktadır. Örgüt yapısı ise aşağıdaki şekilde yapılandırılmıştır (Hanoğlu, 2022):

- *Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü*

- *Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü*
- *Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü*
- *Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü*
- *Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü*
- *Uluslararası Organizasyonlar ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü*
- *Personel Genel Müdürlüğü*
- *Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü*
- *Rehberlik ve Denetim Başkanlığı*
- *Strateji Geliştirme Başkanlığı*
- *Sosyal İlişkiler ve İletişim Dairesi Başkanlığı*
- *Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı*
- *Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı*
- *Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği*
- *Özel Kalem Müdürlüğü*
- *Tahkim Kurulu Başkanlığı*
- *İç Denetim Birimi Başkanlığı*
- *Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri*

Gençlik ve Spor Bakanlığı teşkilat yapısı hiyerarşik (dikey) örgütlenme modeli şeklinde kurulmuştur. Bu yapı, Türk spor örgütlenmelerinin klasik yönetim yapısını göstermesi açısından önemlidir. Bakanlık, tüm spor dallarına hizmet etmekle birlikte, merkez ve taşra teşkilatı olarak sporun tüm yerel unsurlarına destek vermektedir (Hanoğlu, 2022). Bakanlık misyonu ülke gençliğini ve sporunu günümüz gereklerine uyumlu hale getirmek üzerine inşa edilmiştir. Misyonda ifade edilen en önemli vurgu, spor alanında yenilikçi ve rekabetçi bir Türkiye oluşturmaktır. Vizyon olarak ise “yerelden evrensele, değişimin ve gelişimin öncüsü” olabilmek hedefi verilmiştir. Bakanlık son dönem gelişmeler ile tepe yönetimini “Bakan” ve “Bakan Yardımcıları” olarak belirlemiştir.

Resmî Gazete’de yayımlanan 10.07.2018-30474 tarih ve 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Kararnamesine göre, Bakanlığın teşkilat yapısı netleşmiş olup, istihdam edilecek personel ile görev ve sorumluluklar netleştirilmiştir. Buna göre ilgili Kararnamenin 205. maddesine göre Bakanlık; “Gençlik ve Spor Uzmanı” ile “Gençlik ve Spor Uzman Yardımcısı” istihdam edilmektedir. Bu istihdam, Spor Bilimleri Fakültelerinin spor yöneticiliği bölümlerinde okuyan öğrenciler için oldukça önemli bir iş imkânı sunmaktadır (www.mevzuat.gov.tr, Erişim Tarihi: 01.10.2023).

Türk Spor Örgütlenmeleri içerisinde “Gençlik ve Spor Bakanlığı” oluşumu, geçmiş süreçler incelendiğinde günümüz şartlarına en uygun görülebilecek bir yapı olarak düşünülebilir. Nitekim Türk Spor Yönetiminin yıllar boyunca geçirdiği evre, tamamen bir arayışa dönüşmüş ve bu doğrultuda, ihtiyaç duyduğu arayışı bu oluşumda bulmuştur. Bakanlık düzeyinde yapılan olumlu değişimler, zaman içerisinde ihtiyaçların daha rahat karşılanmasına ve spor sisteminin kesintisiz işleyişine sebebiyet vermiştir (Başer, 2020).

Spor Bakanlığı yapısının işleyiş düzeni zaman içerisinde gelişirken, uluslararası spor örgütlenmelerinden etkilendiği görülmektedir. Nitekim spor kulübü yasaları ve kamu hizmeti olarak sporun yasal çerçevesi gibi önemli gelişmelerde İtalya ve Fransa gibi ülkelerin benzer etkileri görülmektedir (Sunay & Kaya, 2019). Amerika Birleşik Devletleri ve Türkiye açısından ise antrenör yetiştirme programları açısından farklılıklar olduğu bilinmektedir. Amerika’da antrenör eğitim sistemi Birleşik Devletler Olimpik ve Paralimpik Komitesi, spor fede-

rasyonları, üniversiteler ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlar (gönüllü birlikler) tarafından yürütülmekteyken, Türkiye’de antrenör eğitim sistemi, Gençlik ve Spor Bakanlığı, spor federasyonları ve üniversiteler tarafından yürütülmekteydi (Uyar & Sunay, 2019), bu sistem 14 Aralık 2019 tarihi itibarıyla değişmiştir. Ülkemizde antrenör eğitim sistemi Bakanlık koordinasyonunda temel eğitim uzaktan eğitim metodu ile üniversiteler aracılığıyla, uygulama eğitimleri ise ilgili spor federasyonu başkanlıkları aracılığıyla yürütülmektedir (Özbey, Akoğlu & Doğan, 2020).

Ülkemiz spor yönetimi, bakanlık düzeyinde ilerlerken ve yurtdışı örneklerini incelerken birtakım sorunların çözümünde alanında yetkili ve uzman kişilere danışmak zorunda kalabilmektedir. Bu durum hem yeni oluşumun getirdiği sorumluluklar hem de spor camiasının büyüklüğünden dolayı bir zorunluluk olarak görülebilir. Aslında bu tip yaklaşımlar ülkemizin spor politikalarının halen gelişmekte olduğunun önemli bir göstergesidir. Nitekim, 7405 sayılı “Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu”, bu açıklamaya örnek olarak gösterilebilir. Spor yönetimi üzerinde çalışan araştırmacılar, konu ile alakalı çekincelerini belirterek, ilgili spor yasaları hazırlanırken, kulüp yönetimi, hukukçu ve akademik çevrelerin mutlaka görüşlerinin alınması gerektiğini vurgulamışlardır (Fırat & Tanyeri, 2022). Bir diğer örnekte ise Bakanlığın kurumsal yapısının uzman görüşleri ile güçlendiği ve gelecek planlamalara daha rasyonel çözümler oluşturabileceği açıklanmaktadır. Dolayısıyla söz konusu bilimsel bakış açısının Türk spor yönetimine kazandırılması, Bakanlık düzeyindeki spor örgütlenmesinin politik konularda uygulanabilir çözümler üretmesi açısından spor dünyasına oldukça gerçekçi katkılar sunabilecektir (Çolakoğlu, Özbey & Doğan, 2022).

Gençlik ve Spor Bakanlığının günümüz gerekliliklerine uygun olarak hareket edebilmesi ve bu doğrultuda misyonunu gerçekleştirmesi, aslında kamu diplomasisinin gerçekleştirilmesi adına olumlu bir adım olarak görülmelidir. Nitekim “kamu diplomasisi” olarak adlandırılan kavram, ülke menfaatleri doğrultusunda yapılan faaliyetlere katılmak, enformasyon ve aydınlatma faaliyetlerini ülkenin dış politikasını destekleyecek şekilde düzenlemek ve uluslararası politika tercihlerini stratejik anlamda gerçekleştirmek anlamı taşımaktadır. Bu durum ise, ülkemizin tanıtımına yönelik çalışmalar yapan kamu kuruluşlarının güçlenmesi ve iş birliği haline gelmesi ile sonuçlanmaktadır (Özbey, Doğan & Çolakoğlu, 2021). Aynı zamanda spor diplomasisinin geliştirilmesi ile ülkenin sportif başarısı, kamusal bir başarıya dönüşür ve Olimpiyat gibi uluslararası büyük spor organizasyonlarında madalya kazanımı dahil, birçok alanda (sosyal, ekonomik, prestij vs.) ülkenin reklamının yapılmasını sağlar. Sportif başarı bununla kalmaz ve bir dostluk kurma göstergesi olarak, sporun ülkeler arasında “mücadele unsuru” pozisyonunu destekler (Yağmurlu, 2019).

SONUÇ

Spor alanındaki gelişmeler antik olimpiyatlardan günümüze kadar birçok farklı alanda gelişme göstermiştir. Bu alanlar; ekonomiden, siyasete, sosyal konulardan eğitim ve sağlık konularına kadar uzanmaktadır. Sanayi devrimi ile insanların serbest zamanlarının artması ve bu yönde aktivitelerin ortaya çıkması ile sportif aktiviteler; toplum nezdinde eğlence odaklı bir yaklaşım benimsemiştir. İlerleyen süreçte izleyici kitlesinin artması ve sağlık içeren konuların fiziksel aktivite temelli programları önermesi ile beden hareketlerini içeren eğitim, farklı bir konuma gelmiştir.

I.ve II. Dünya Savaşları ise, sportif aktiviteleri sağlıklı birey yetiştirmenin yanında savaşa hazır asker yetiştirmek amacına dönüştürmüştür. Ülkeler bu nedenle askeri okullarda beden eğitimi derslerine ağırlık vermeye başlamışlardır. Soğuk savaş döneminin sona ermesi ile, tüm

dünyada izleyici temelli ve eğlence odaklı bir sportif bakış açısı oluşturulmuştur. Cumhuriyetin ilk kurulduğu dönemler ise dünya savaşlarının gündemde olduğu ve bir anlamda sportif aktivitelerin askeri hareketlere dönüştürüldüğü bir döneme denk gelmektedir. Askeri okullarda devam eden beden eğitimi hareketleri, birtakım spor branşlarının izleyici odaklı olarak toplumda yer bulmasını sağlarken, yeni branşlar açısından kısıtlı bir döneme ev sahipliği yapmaktaydı. Cumhuriyetin kurulması ile Mustafa Kemal Atatürk; bu durumu günün şartlarına uygun olarak “sağlıklı birey yetiştirme” ve “toplumu spora yöneltme” amacına taşımak istemişti. Zaman içerisinde bu yönde gelişim gösteren Türk Spor örgütlenmeleri, döneme uygun farklı yapılanmalar ile yoluna devam etmeye çalışmıştır.

Uluslararası alanda baş gösteren ilerlemelerin spor alanlarını etkilemesi ile yurt dışına gönderilen spor elemanları, zamanla, ülkemize bu gelişmeleri aktarmış ve döneme uygun olarak beden eğitimi derslerinin müfredatlara eklenmesi, spor akademilerinin açılması ve Federasyonlaşma sürecinin hızlanması gibi konularda görüşler belirtmiştir. Türk spor yapılanması bu nedenle küçük örgütlenmelerden, büyük örgütlenmelere doğru bir yol haritası çıkararak, en son Bakanlık düzeyine evrilmiştir. Söz konusu evrilme, lisanslı sporcu sayısının artırılması, sponsorlukların geliştirilmesi, alanında uzman spor elemanlarının yetiştirilmesi ve uluslararası düzeyde ülkenin temsil edilmesine noktasına getirilmeye çalışılmıştır. Cumhuriyetin kurulmasından günümüze kadar olan 100 yıllık süreçte, sportif alanda geline nokta, ulusal ve uluslararası açıdan bakıldığında yükselen bir gelişme göstermiştir. Türk sporcusu artık uluslararası standartlarda Federasyonlara sahip, kıdemli ve uzman antrenörler eşliğinde bilimsel ölçüm metotlarına sahip üniversiteler ile global dünyada kendisine yer bulmuş durumdadır. Gelecek yıllarda sahip olacağımız spor politikaları ise; 100 yıl boyunca spor örgütlenmelerimizde oluşturulan spor bilincinin üzerine kurulacaktır.

KAYNAKLAR

- Bal, M. A., & Şentürk, A. (2023). Cumhuriyet Döneminde Türk Sporunda Alman Etkisi ve Türk Spor Kurumu Dergisi, *Journal of Sosyolojik Bağlam*, 4(1), 51-66.
- Başer Ü. (2020). *Eleştirel Bir Yaklaşım ile Yeniden İnşa Edilen Türk Spor Sisteminin İşleyişi, Yapısal Analizi ve Çözüm Önerileri*, Yayınlanmış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Baykal A.N. (1999). Yöneticiler İçin Yeni Bir Bakış, Mustafa Kemal Atatürk'ün Liderlik Sırları, *Sistem Yayıncılık*, İstanbul.
- Cansen E. (2015). Türkiye Cumhuriyeti'nin Spor Politikaları, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 33-38.
- Çolakoğlu, T., Özbey, Ö., & Doğan, D. (2022). 7405 Sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanununun Kamu Politikası Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 4(1), 80-95.
- Ekenci, G., & Serarlan, M. Z. (1997). Gelişim Aşamaları Bakımından Türk Spor Teşkilatı ve Değerlendirmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(3), 72-81.
- Evcin, E. (2014). Atatürk'ün Spora ve Sporculara Bakışı. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 33(55), 303-378.
- Fırat, B.F., & Tanyeri, Y. (2022). Türkiye'de Spor Kulüplerin Yasal Dayanağı (1896-2022). *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20(4), 41-55.
- Gammelsæter, H. (2021). Sport is not industry: bringing sport back to sport management. *European Sport Management Quarterly*, 21(2), 257-279.
- Gökdoğan, Ç., & Demir, F. (2019). Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın Tarihsel Süreç İçerisindeki Değişim Evreleri: İnceleme. *İğdır Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 27-35.

Hanoğlu F. (2022). *Gençlik ve Spor Bakanlığı Personellerinin 21. Yüzyıl Becerilerinin İncelenmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.1.pdf#page=98>, Erişim Tarihi:01.10.2023.

<https://www.gsb.gov.tr>, Erişim Tarihi, 01.09.2023

Korkmaz S. (2019). Erken Cumhuriyet Döneminde Spor Tesis ve Alanları ile İşlevlerine Ankara Örneđi Üzerinden Bakmak, *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23(3), 2021.

Müftüoğlu N.E. & Yıldırım Y. (2021). Atatürk Dönemi Spor Politikaları, (1920-1938), Spor ve Bilim, Editörler: Bingöl H. & Yalçın İ., *Akademisyen Kitabevi, Ankara*.

Özbey, Ö., & Göküş, M. (2022). Kamu Hizmeti Olarak Gençlik ve Spor Bakanlığı Faaliyetlerinin İncelenmesi: Spor Hizmetleri Örneđi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 113-128.

Özbey, Ö., Akoğlu, H. E., & Polat, E. (2019). Sporda sürdürülebilir başarı için Gençlik ve Spor Bakanlığı faaliyetlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Science Research*, 8(2), 42-59.

Özbey, Ö., Akoğlu, H. E. & Donuk, B. (2020). Antrenör Eğitim Sistemi Açısından 30978 Sayılı Antrenör Eğitimi Yönetmeliđi'nin Değerlendirilmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 95-110.

Özmaden H. (1999). *Cumhuriyet Dönemi İlk Spor Teşkilatı Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (1922-1936)'nın Yapılanma Sürecinde Beden Eğitimi ve Sporun Fonksiyonları, Fonksiyonlarındaki Değişimler ve Toplumsal Hayata Etkileri*. Yayınlanmış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Ratten, V. (2011). International sports management: Current trends and future developments. *Thunderbird International Business Review*, 53(6), 679-686.

Sunay, H., & Bayram, K. (2019). Türkiye İtalya Fransa ve İspanya Spor Sistemlerinin Spor Kulübü Yapılanması Düzeyinde Karşılaştırılması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 75-91.

Şengör C. (2015). *Dahi Diktatör, Kitap Yayınevi, İstanbul*.

Tuncel, F. (2003). Atatürk, Gençlik ve Spor. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 9-10.

Turkay H. & Aydın A.D. (2017). Bir İnceleme: Tarihsel Süreç İçerisinde Türk Spor Örgütlenmesi, *Diyalektolog Ulusal Spor Bilimler Dergisi*, 2017(16), 179-189.

Tüfek S.S. (2019). *Cumhuriyet Döneminde Spor (1923-1938)*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Türkmen M. (2018). Beden Terbiyesi: Erken Dönem Türk Spor Politikalarının Sosyo-Politik Temelleri, *Spor Yayınevi ve Kitabevi, Ankara*.

Uyar Y. & Sunay, H. (2019). Amerika Birleşik Devletleri ile Türkiye'de Uygulanan Antrenör Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 234-245.

Ünver D. (2004). Atatürk ve Spor. *Balkan Türkoloji Araştırmaları Merkezi Türklük Bilgisi Dergisi*, S, 1, 167-172.

Yağmurlu, A. (2019). Kamu Diplomasisi Bakışından Spor Diplomasisi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 18(4), 1367-1380.

Yarar, B. (2014). Osmanlı'dan Cumhuriyete Geçiş Süreci ve Erken Cumhuriyet Dönemi Türkiye'sinde Modern Sporun Kuruluşu. *Hacettepe University Journal of Turkish Studies/HÜTAD Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 11(21).

Yücel Ö.F. & Saygın A.U. (2023). Cumhuriyet Devri Beden Terbiyesi ve Spor, Politikaları Çerçevesinde Maç Dergisi Üzerine Bir İnceleme. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi, Elektronik Dergisi (e-gifder), 11(1), 437-473.*